

Factsheet gasaansluitplicht nieuwbouw

Amendement Jetten c.s. in wetsvoorstel voortgang energietransitie

Opgesteld door de ministeries van Binnenlandse Zaken & Economische Zaken en Klimaat

Inhoudsopgave

- *Wat staat er precies in het amendement?*
- *Wanneer gaat het in?*
- *Voor welke gebouwen geldt de wijziging?*
- *Hoe zit het met het Bouwbesluit, wordt dat ook aangepast?*
- *Hoe moet een vergunningsaanvraag behandeld worden?*

Wat staat er precies in het amendement?

Het amendement Jetten c.s. is een eerste belangrijke stap in de overgang van fossiele naar duurzame energie, die ervoor zorgt dat nieuwe gebouwen standaard geen gasaansluiting krijgen. Het wijzigen van de plicht voor netbeheerders om kleinverbruikers op het gastransportnet aan te sluiten draagt bij aan de afbouw van het aardgasverbruik in de gebouwde omgeving.

Met het amendement vervalt de gasaansluitplicht in twee type gebieden (zie artikel 10, zevende lid, onderdelen a en b, van de Gaswet). Deze wijziging van de Gaswet treedt op 1 juli 2018 in werking.

Ad a: Nieuwbouw

Op grond van onderdeel a is de netbeheerder in beginsel niet meer verplicht om gasaansluitingen te realiseren voor gebruikers van nieuwbouwwoningen en andere nieuwe gebouwen. Onderdeel a heeft betrekking op alle kleinverbruikers (woningen en kleinere bedrijven). Aangezien de netbeheerder alleen wettelijke taken mag uitvoeren, is het voor de netbeheerders in dat geval ook niet mogelijk om op verzoek alsnog aan te sluiten en dat laatste is hier niet meer aan de orde. Het schrappen van de aansluitplicht functioneert hierdoor de facto als een verbod op nieuwe gebouwen met aardgasaansluiting. Het college van burgemeester en wethouders kan besluiten tot aanwijzing van het gebied als een gebied waar de aansluitplicht wel geldt. Dit kan alleen bij zwaarwegende redenen van algemeen belang, die een uitzondering strikt noodzakelijk maken.

Het besluit van het college van B&W om bij zwaarwegende redenen van algemeen belang de aansluitplicht wel te laten gelden, is een besluit van algemene strekking conform de Algemene wet bestuursrecht, waartegen bezwaar en beroep voor belanghebbenden open staat. Een gemeente kan ervoor kiezen om in plaats van de bezwaarprocedure de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht toe te passen.

Er wordt een ministeriële regeling opgesteld om duidelijk te maken wanneer er sprake kan zijn van een zwaarwegende reden van algemeen belang. Het is niet de bedoeling dat uitpuddend wordt geregeld in welke gevallen hiervan sprake is. Het college van burgemeester en wethouders staat het vrij om ook nog andere redenen te gebruiken, maar dan moet wel onderbouwd zijn waarom er sprake is van zwaarwegende redenen van algemeen belang die afwijking strikt noodzakelijk maken. De ministeriële regeling wordt momenteel afgerond en wordt in de tweede helft van mei 2018 ter consultatie voorgelegd via een openbare internetconsultatie.

Ad b: Gebieden met een (toekomstig) warmtenet of (toekomstige) andere energie-infrastructuur

Op grond van onderdeel b kan het college van burgemeester en wethouders een gebied aanwijzen als gebied waar zich een warmtenet of andere energie-infrastructuur bevindt of gaat bevinden. In deze gebieden is een gastransportnet aanwezig, maar maakt de gemeente de keuze om over te gaan op een andere warmtevoorziening. In de aangewezen gebieden vervalt de aansluitplicht van de netbeheerder. Deze uitzondering op de aansluitplicht geldt thans alleen voor warmtenetten (artikel 12b, onderdeel f, van de Gaswet). Met amendement Jetten c.s. in Wetsvoorstel voortgang energietransitie wordt deze uitzondering verbreed naar "andere energie-infrastructuur". Het is dus een al bestaande uitzondering, die nu breder geldt dan alleen voor warmtenetten.

Op grond van onderdeel b wijst een college van B&W een gebied aan waarin zich ook bestaande woningen kunnen bevinden. De aanwijzing heeft in beginsel weinig gevolgen voor bestaande bouw. Een netbeheerder heeft voor een bestaande aansluiting een contract met de aangeslotene, die met dit wetsvoorstel niet aangetast wordt. Bij vervanging van het gastransportnet worden de bestaande woningen ook niet geraakt. Een kleinverbruiker mag in een dergelijk gebied ook gewoon vragen om een grotere of kleinere aansluitwaarde.

Een gemeente zal een gebied aanwijzen als uitwerking van een visie voor de betreffende wijk(en). Het spreekt voor zich dat een college van burgemeester en wethouders het besluit op een zorgvuldige wijze neemt en daarbij overleg voert met alle betrokkenen (waaronder de netbeheerder). Netbeheerders zijn op dit moment bezig met het vervangen van 'brosse' leidingen in het kader van het verbeteren van de veiligheid. Deze sanering wordt risicogericht uitgevoerd, waardoor de meest risicovolle leidingen het eerst vervangen zijn en de laatste leidingen pas in 2040 worden vervangen. Het college van B&W zou alvorens een gebied aan te wijzen als gebied waar een andere warmtevoorziening komt, moeten nagaan of de netbeheerder een vervanging op korte termijn voorziet van het gastransportnet in die wijk. In overleg met de netbeheerder moet het college bezien óf dit gebied inderdaad logisch is om aan te wijzen als gebied waar een andere warmtevoorziening komt, óf samen met de netbeheerder te bezien of de vervanging van het gastransportnet kan wachten tot de overgang naar de andere warmtevoorziening is gerealiseerd. Zo wordt voorkomen dat in een gebied kort voor een overgang naar een andere warmtevoorziening het gehele gastransportnet wordt vervangen.

In een volgende aanpassing van de Gaswet zal gekeken worden naar vervolgstappen die gezet kunnen worden om gebouwen met bestaande aansluitingen gasloos te maken. Deze stap vergt zorgvuldige voorbereiding.

Wanneer gaat het in?

Inwerkingtreding wetsvoorstel Voortgang Energietransitie

Het amendement gaat gelden per 1 juli 2018. Het inwerkingtredingsbesluit is op 8 mei 2018 gepubliceerd in het staatsblad.

Overgangsrecht

In het amendement Jetten c.s. is een overgangstermijn opgenomen. De aansluitplicht vervalt voor nieuwbouw waarvan de bouwvergunning op 1 juli 2018 nog niet is aangevraagd. Bij woningen is de gemiddelde doorlooptijd tussen vergunningverlening tot oplevering 22 maanden (bron CBS). De verwachting is dan ook dat het even duurt voordat het amendement zorgt dat alle nieuwe gebouwen zonder aardgasaansluiting worden opgeleverd. Deze overgangstermijn zorgt echter wel dat lopende aanvragen of al verleende vergunningen niet aangepast hoeven te worden.

Voor welke gebouwen geldt de wijziging?

Nieuw te bouwen bouwwerk

Er is sprake van 'een te bouwen bouwwerk' indien het te bouwen bouwwerk moet voldoen aan de voorschriften voor nieuwbouw uit het Bouwbesluit. Wanneer er volgens het Bouwbesluit sprake is van nieuwbouw, geldt de gasaansluitplicht niet, tenzij het college van burgemeester en wethouders besluit om vanwege zwaarwegende redenen van algemeen belang het gebied aan te wijzen als gebied waar de gasaansluitplicht wel geldt. Voor de toepassing van het Bouwbesluit 2012 is bij kantoortransformatie geen sprake van nieuwbouw maar van een wijziging van de gebruiksfunctie van een bestaand gebouw. Onderdeel a heeft geen betrekking op bestaande gebouwen.

Inbreidingslocaties

Op basis van onderdeel a vervalt de aansluitplicht voor alle nieuwe gebouwen voor kleinverbruikers. Dit geldt ook voor nieuwe gebouwen die gebouwd worden in de nabijheid van een bestaand gasnet. (Tenzij de gemeente het gebied heeft aangewezen als gebied waar de aansluitplicht wel geldt).

Op basis van onderdeel b vervalt de aansluitplicht voor alle gebouwen voor kleinverbruikers. Een netbeheerder heeft voor een bestaande aansluiting een contract met de aangeslotene, die met dit wetsvoorstel niet aangetast wordt. Indien in het aangewezen gebied een nieuwe aansluiting wordt aangevraagd, bijvoorbeeld vanwege verketeling of woningsplitsing, dan mag de netbeheerder deze aansluitingen niet realiseren. Dit geldt ook wanneer een nieuwe aansluiting wordt aangevraagd als gevolg van een functiewijziging van een gebouw.

Hoe zit het met het Bouwbesluit, wordt dat ook aangepast?

In het Bouwbesluit is een verplichting opgenomen voor de gebouweigenaar om aan te sluiten op een nabijgelegen gasnet¹ indien er een gastoestel in het bouwwerk aanwezig is. Er is een concept-wijziging van het Bouwbesluit die deze verplichting schrapt in de gevallen dat de netbeheerder op grond van de Gaswet niet de taak heeft om aan te sluiten. De concept-wijziging van het Bouwbesluit is op 9 mei 2018 in het kader van de zogenoemde voorhangprocedure aangeboden aan de Eerste en de Tweede Kamer. De verwachting is dat de wijziging per 1 juli 2018 in werking treedt.

Hoe moeten vergunningsaanvragen behandeld worden?

Weigeringsgrond voor bouwvergunning met aardgas na 1 juli 2018

In het Bouwbesluit wordt niet opgenomen dat een bouwwerk geen gasaansluiting mag hebben. Bij de vergunningaanvraag voor een nieuw te bouwen gebouw moet wel een EPC-berekening aangeleverd worden. De EPC-berekening zal niet kloppen omdat de berekening gebaseerd is op gasgestookte ruimteverwarming en er geen voorziening is voor aardgas. De netbeheerder mag namelijk niet aansluiten op basis van de Gaswet. De gemeente kan de aanvrager dan gelegenheid geven zijn bouwplan aan te passen of aannemelijk te maken dat er een voorziening voor aardgas komt. Als de aanvrager zijn aanvraag niet aanpast en niet aannemelijk kan maken dat een voorziening voor aardgas gerealiseerd gaat worden, dan kan de gemeente de vergunning (uiteindelijk) weigeren. Het argument voor weigering is dat de aanvrager ten genoegen van de gemeente onvoldoende aannemelijk heeft kunnen maken dat het bouwplan aan de geldende EPC-eis voldoet.

Wat kan er gedaan worden bij gebouwen die vergund worden voor 1 juli 2018?

Voor nieuwe gebouwen waarvan de vergunning voor 1 juli 2018 wordt aangevraagd blijft de oude situatie van toepassing. Het is ook niet formeel te voorkomen dat vergunningsaanvragen vervroegd worden ingediend. Vaak zijn nieuwbouwlocaties eerder al ontworpen met een gasaansluiting, maar nog niet gerealiseerd.

¹ Als de aansluitafstand tussen dat gebouw en het distributienet voor gas minder dan 40 meter is (of meer dan 40 meter maar de aansluitkosten niet hoger zijn dan bij een aansluitafstand van 40 meter het geval zou zijn)

Gemeenten kunnen in overleg met betrokken partijen bezien wat de mogelijkheden zijn om deze nieuwbouwlocaties alsnog aardgasvrij op te leveren, zonder de bouw van nieuwe woningen te vertragen. Hiermee wordt voorkomen dat woningen, als ze eenmaal zijn gerealiseerd, in de toekomst alsnog tegen hoge kosten van het aardgas af moeten worden gehaald. Een interessant initiatief in deze is het recent afgesloten Convenant Aardgasvrije Nieuwbouw van een aantal gemeenten in Zuid-Holland samen met de provincie en de netbeheerder.

Dit is een publicatie van:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Croeselaan 15 | 3521 BJ Utrecht
Postbus 8242 | 3503 RE Utrecht
T +31 (0)88 042 42 42
www.rvo.nl

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) stimuleert duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving. RVO.nl werkt in opdracht van ministeries en de Europese Unie.

RVO.nl is een onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.